

Ženska udruga
“IZVOR” Tenja

**IZVJEŠTAJ O STANJU LJUDSKIH PRAVA
ZA 2021.**

Tenja, travanj 2022. godine

Kao i prethodna 2021. godina bila je obilježena pandemijom SARS -CoV-22 COVID virusom, što je utjecalo na sveukupne društvene odnose i stanje ljudskih prava građanki i građana u Hrvatskoj.

Pandemija COVID 19 uzrokovala je ograničenja u dostupnosti i ostvarivanju prava i sloboda građana/ki, ponajprije u području usluga javnog zdravstva, obrazovanja i rada. Ograničavanje i gubitak zaposlenja, osiromašenje dijelova stanovništva. Osim toga, vitalne usluge, koje su građanke I građani koristili, bitno su ograničene. Dostupnost ponekim institucijama, u vremenu pojačanih epidemioloških mjera, bila je bitno ograničena. Većina institucija¹ komunicirala je s korisnicama I korisnicima jedino putem telefona ili društvenih mreža. No, kako svi ne posjeduju dostatna znanja korištenja društvenih mreža, posebno se to odnosi na građanske I građane starije životne dobi, problem se pokazao velikim.

Pandemija se nije samo odrazila na dostupnost pojedinih institucija I usluga već I na gospodarstvo, ekomiju. Socijalna slika Republike Hrvatske poprma bitno drugačije oblike.

Navedeno imalo je svoga odraza I na stanje ljudskih prava građanski I građana Republike Hrvatske. Osobe u socijalnoj potrebi posebno su osjetile utjecaj pandemije, jer sui m socijalne usluge bile teže dostupne. U vremenu pojačanih epidemioloških mjera mnogi Dnevni boravci za starije I nemoćne osobe bili su zatvoreni, korisnici ih nisu mogli koristiti. Osim toga, ograničeni kontakti za mnoge su bili teško prihvatljivi. Ovo se posebno odnosi na osobe starije životne dobi, koji žive sami u svojim domaćinstvima. Vrlo često davatelji socijalnih usluga, žene u projektu “Zaželi”, bili sui m jedine osobe s Kojima su komunicirali, koje su ih posjećivale. Epidemiološke mjere skratile su vrijeme posjete I davanja usluga, kontakti su svedeni na najnužnije, što je dodatno otežalo I ovako težak položaj samačkim domaćinstvima, a posebno u manjim I ruralnim sredinama, gdje je I broj stanovništva smanjen. Prometna izoliranost, udaljenost od gradskih središta, ekonomski loš položaj, najpotrebitije je doveo u još teži položaj.

Nasilje u obitelji, nasilje nad ženama, djecom, prema podacima iz policije² (podaci za 2020. godinu, te podaci Ravnateljstva policije³ za deset mjeseci 2021. Godine) iz godine u godinu se povećava, što predstavlja veliki problem, za koji se čini da društvo ne nalazi rješenje za femicide. Izmjene zakona zasigurno stvaraju pravni okvir, no, primjena zakona je važna, a u primjeni očito svi sudionici lanca zaštite ne funkcioniraju. Brutalna ubojstva žena, koja čine, uglavnom supruzi, partneri, u nekim slučajevima I djeca, na žalost, postala su “dio folklore”, nad kojim se društvo zgraža kada se ubojstvo izvrši, ali se I vrlo brzo zaborave nakon toga.

U 2020. godini ubijeno je 19 žena, od toga 14 su ubili ženama bliske osobe. U 2021. godini ubijeno je 14 žena, od toga broja 11 ubojstava žena počinili su njima blisks osobe. Jednu ženu ubio je izvanbračni partner, jednu bivši izvanbračni partner. U najvećem riziku od ubojstva su žene u životnoj dobi od 45 do 55 godina.

---

¹ Centri za socijalnu skrb; liječnici opće prakse; uredi državnih uprava; tužiteljstva, sudovi...

² Statistički pregled temljenih sigurnosnih pokazatelja i rezultata rada u 2020. godini, izdavač MUP RH

³ Dopis MUP RH, Ravnateljstvo policije, ured Glavnog ravnatelja policije, klasa: 208-06/21-01/465, ur.broj: 511-01-45-21-2, od 29.11.2021. godine

Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, krajem 2021. godine, upozorila je da je broj ubijenih žena od 2018. godine u porastu. Porast ubijenih žena veći je od 50%, i to ukupnom broju ubijenih žena, kao i u broju žena koje su ubili bivši ili sadašnji partneri.

Osim broja ubojstava u porastu je i broj silovanja. U prvih deset mjeseci 2021. godine bilo je 168 silovanja. U 2020. godini kazneno djelo silovanja počinjeno je prema 132 žene.

Nasilje nad ženama politički je problem i njegovo rješavanje zahtijeva nedvosmisleni političku volju. Unatoč kontinuiranim naporima nevladinih organizacija specijaliziranih za pomoć i podršku ženama koje su preživjele partnersko nasilje i druge oblike rodno uvjetovanog nasilja, država i njezine institucije ne uspostavljaju jasno definiran i učinkovit sustav prevencije i suzbijanja nasilja. U uvjetima sveopće krize uzrokovane pandemijom Covid-19, nasilje nad ženama postaje sve zloćudnije – češće, češće ali i nevidljivije, što znači da mnoge žrtve ne mogu niti potražiti pomoć, a kamoli pobjeći od nasilnika. Ekonomska kriza produbljena pandemijom onemogućuje žrtvama izlazak iz kruga nasilja, ne postoje osigurani prostori za njihov smještaj, a postojeće mjere ne osiguravaju stambenu sigurnost te ulazak ili povratak na tržište rada.

I nadalje, bez obzira što je Republika Hrvatska potpisnica Istambulske konvencije, nema dostatan broj skloništa za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja, ne ulažu su dostatna sredstva za sustavan rad sa žrtvama i počiniteljima obiteljskog nasilja. Osim toga, još uvijek se obiteljsko nasilje, osim najtežih oblika, shvaća kao prekršaj, a ne kazneno djelo. Na žalost, u situaciji kada se protiv višestrukog počinitelja prekršaja kažnjava, umjesto da se protiv njega pokrene kazneni postupak, niti generalna, a niti specijalna prevencija ne daju rezultata.

Učinkovita implementacija Istambulske konvencije, odnosno Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, te Nacionalne strategije za borbu protiv obiteljskog nasilja od 2017. do 2022. godine, nužna je za ublažavanje nastalog stanja povećanog obiteljskog nasilja, nasilja nad ženama. Izgradnja novih skloništa za žene u županijama gdje takva skloništa ne postoje, financijska podrška postojećim skloništim za žene, tek je jedna u nizu aktivnosti nužnih za prvu pomoć žrtvama.

Vrijeme pandemije razotkrilo je puno problema, koje hrvatsko društvo živi. Izostanak financiranja projekata i programa koje OCD-ovi, koji rade sa žrtvama obiteljskog nasilja, a s opravdanjem da se sredstva preusmjeravaju u gospodarstvo kako bi se oporavilo od posljedica pandemije, samo je trivijalna isprika za uskratu sredstava.

Usvajanjem Istambulske konvencije i donošenjem Nacionalne strategije Republika Hrvatska se obvezala na ulaganje u borbu protiv nasilja nad ženama. Unatoč činjenici da je najavljeno otvaranje još šest skloništa i pokretanje 24-satne SOS linije za žrtve obiteljskog nasilja, to se nije do danas dogodilo.

U praksi udruga koje rade sa ženama i djecom žrtvama obiteljskog nasilja, bilježe se sve češće pritužbe žena da ih bivši supružnici, partneri prijavljuju za nesavjesno skrbnništvo nad ml. djecom; da u postupcima za skrbnništvo nad djecom partneri i bivši supruzi navode da žene imaju psihičke probleme; da im ne dopuštaju kontakte s djecom;...

Na žalost, i nadalje je prisutna praksa da policija uhićuje i žrtvu i počinitelja obiteljskog nasilja. Policijski službenici ne prepoznaju počinitelja obiteljskog nasilja niti u situacijama kada je već prethodno prekršajno ili kazneno proglašen krivim za nasilje.

Kaznena politika hrvatskih sudova i nadalje je takva da se počiniteljima obiteljskog nasilja izriču minimalne kazne. Pri tome se uzima u obzir počiniteljev raniji život, nekažnjavanje, obiteljske prilike. Dakle, uzimaju se u obzir okolnosti, koje kod obiteljskog nasilja apsolutno ne mogu biti okolnosti. To što počinitelj teškog obiteljskog nasilja ranije nije kažnjavao ne znači da je to olakotna okolnost.

Važno je naglasiti da hrvatsko društvo još uvijek živi predrasude prema ženama. Posebno se to osjeća u odnosu na žene s invaliditetom. Predrasude su u odnosu na neovisno življenje žena s invaliditetom. Partnerski odnosi, majčinstvo žena s invaliditetom još uvijek su predmet nevjeric i sažaljevanja. Unatoč činjenici da su se mnoge stvari promijenile, žene s invaliditetom, ali i cjelokupna populacija osoba s invaliditetom nailazi na brojne fizičke, komunikacijske i orijentacijske barijere. Nije rijedak slučaj da osobe s invaliditetom, posebice žene s invaliditetom doživljavaju teške oblike diskriminacije i stigmatizacije.

Vrijeme pandemije COVID 19 dodatno je otežalo situaciju žrtvama obiteljskog nasilja, što je nesumnjivo imalo značajnije posljedice za žene s invaliditetom, koje nerijetko trpe dugotrajno fizičko i psihičko zlostavljanje, šikaniranje, izrugivanje bliskih osoba. Iskustva organizacija čija je ciljana skupina osobe s invaliditetom zabilježile su slučajeve gdje žene bez invaliditeta prijavljuju teške oblike obiteljskog nasilja počinjenog nad njihovim bliskim srodnicama, prijateljicama, kolegicama, koje su osobe s invaliditetom.

Od ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju kao punopravne članice do danas, došlo je do osjetnog zastoja pozitivnih trendova ka izgradnji demokratskog društva. U procesu pristupanja ojačana je sudionička demokracija kroz rad OCD-a. To je automatski značilo da su standardi zaštite ljudskih prava i sloboda bili na višoj razini. Rodna ravnopravnost je deklaratorno ojačala, govorilo se o antidiskriminacijskim mehanizmima. Sve to je doprinijelo otvaranju puta u punopravno članstvo Europske unije. Umjesto da osnažujemo te procese promjenama javnih politika oni se guše i nameću nove paradigme i poredak.

Rad pravosuđa, posebno na procesuiranju ratnih zločina, u korupcijskim predmetima, intenzivirao se u procesu pristupa Republike Hrvatske u Europsku uniju. No, nakon njezina ulaska u EU entuzijazam prava je posustao. Na žalost, u istraživanju javnog mnijenja, pitanje o povjerenju građana u pravosuđe, redovno biva vrlo nisko ocijenjeno. Građani u većini, osim jednog dijela stanovnika koji još uvijek živi izvan standarda siromaštva ili na granici siromaštva nemalog broja građana Republike Hrvatske, osjećaju pravnu nesigurnost.

Strahove, nepovjerenje u rad institucija iskazuju otvoreno u javnim anketama, koje su anonimne. U takvoj situaciji bilo bi izuzetno važno provesti kvalitetno sociološko istraživanje "zdravlja" hrvatskog društva. Građane se, uglavnom ne sluša. Osim OCD-ova, koji pokušavaju odgovoriti na potrebe građana, ne uvijek, i ne nužno svi OCD-ovi, nitko se ne bavi potrebama građana.

Od potresa na području Zagreba i okolice prošlo je dvije godine. Bitnih pomaka u obnovi oštećenih dijelova Zagreba nema. Fali transparentnost u radu nadležnog Ministarstva, jasni kriteriji i procesudre, fali konkretna obnova. Građani, čije su nekretnine oštećene u potresu, na različite su se načine snalazili i snalaze kako da nekretnine učine manje opasima i prihvatljivijima za život.

Potres na Baniji doveo je nemali broj građana Republike Hrvatske s toga područja u situaciju da ponovo žive izvan svojih domova. Područje Siska, Petrinje, Gline, su području najvećih razaranja potresa. Obnova ide sporo, iako se u javnosti stvara privid da se ozbiljno radi na obnovi.

Problemi s ostvarivanjem temeljnih ljudskih prava, posebno u vremenu pandemije COVID 19, prisutni su u zdravstvu. Osim činjenice da pacijenti imaju problem s dugotrajnim čekanjem na pojedine pretrage, pristup zdravstvenim ustanovama, komunikacija s liječnicima bila je otežana i zahtjevijevala je prethodne najave, "kovid potvrde", brze antigenske testove,... S druge strane antivakcerski istupi dodatno su otežavali oboljelima položaj. Informacije Stožera Civilne zaštite, mjere koje su donošene, načini na koje su se smjere primjenjivale ili se nisu primjenjivale, dodatno je zbunilo građane. U nemalom broju slučajeva oboljele osobe su odgađale pretrage i odlaske na kontrolne preglede, a ljudi koji su imali prve tegobe, i kojima se bolest mogla dijagnosticirati u nekom ranom stadiju, izbledno mogu doći u situaciju težeg oboljenja, u težem stadiju.

Problemi oboljelih, posebno oboljelih od malignih oboljenja, kroničnih oboljenja, na žalost, u hrvatskom društvu nisu niti dovoljno osviješteni, niti su dovoljno prepoznati. Nacionalni programi ranog otkrivanja raka, na žalost, još uvijek kod jednog dijela građana nisu prepoznati kao korisni i izuzetno važni u prevenciji oboljenja. Osim Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka grudi, ostali programi nemaju one efekte koji bi se očekivali. Stoga je nužan povećan rad na promicanju nacionalnih programa kao važnih alata za rano otkrivanje oboljenja, za smanjenje smrtnosti. Osim toga, u promociji nacionalnih programa svakako treba nalasiti činjenicu da rano otkrivena bolest iziskuje znatno manje novčanih sredstava za liječenje nego odmakli stadij bolesti. Izostanci s posla oboljelih osoba su manji, troškovi terapija, bolničkog liječenja, skupih tretmana, znatno se smanjuju ako se bolest dijagnosticira u ranom stadiju oboljenja.

Unatoč činjenice da je Hrvatski Sabor dana 15. prosinca 2020. godine jednoglasno usvojio Nacionalni strateški okvir protiv raka do 2030. godine⁴, godinu dana nakon usvajanja malo toga se promijenilo za pacijente oboljele od karcinoma. Nacionalni strateški okvir dao je dobru osnovu za rad, za poboljšanje položaja oboljelih. No, realizacija je problematična. Jedan broj pacijenata ne zna, pri naručivanju na neku od pretraga ili pregled, da se mogu pozvati na Nacionalni strateški okvir, kako bi bili u prioritetu. Praksa u primjeni Nacionalnog strateškog okvira je različita od bolnice do bolnice. Nisu uspostavljeni centri za oboljele od malignih obiljenja koji bi ih pratili, od ulaska u sustav liječenja, do trenutka izlaska iz remisije, kao i tijekom remisije.

Kriza izazvana dugotrajnim trajanjem i mutacijom COVID 19, osim na ekonomiju, utječe na mnoge segmente života. Ostvarivanje temeljenih ljudskih prava i sloboda građanima je otežano. Od pristupa zdravstvenim ustanovama, pristupa bankama, socijalnim ustanovama,... Posebno teška situacija je za građane koji uslijed bolesti, odmakle životne dobi, prometne izoliranosti, ne mogu ostvarivati svoja prava, jer su im mnoge institucije nedostupne.

Tijekom 2021. godine, druge godine trajanja pandemije uzrokovane virusom SARS-CoV 2 (COVID – 19), morali smo se i nadalje prilagoditi svim obvezujućim epidemiološkim mjerama donesenim od strane Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo usmjereno na poslodavce te u okviru sustava civilne zaštite uspostavljenih posebnih operativnih tijela izvršene vlasti svih razina. Kako opasnosti od pandemije coronavirusa nije formalno proglašena izvanrednim stanjem u našoj državi, a značajan dio odluka izravno je ograničavao ljudska prava i slobode građana/ki (npr. slobodu kretanja

---

⁴ Narodne novine br. 141/2020

čak i između jedinica lokalne uprave, obustavljanje javnog prijevoza, rad, zdravstvenu zaštitu itd) pri čemu je potpuno isključeno načelo razmjernosti, to su iste pod pritiskom naknadno upućene na verifikaciju zakonodavnoj vlasti uz prethodne izmjene i dopune samog propisa iz kojeg se crpio pravni osnov⁵.

Do sredine ožujka 2021. godine imali smo drugi put zabranu primanja korisnika u prostorijama Udruge, stoga smo usluge besplatne pravne pomoći primarno preusmjerili na beskontaktnu komunikaciju (putem pisane/elektronske pošte, telefona, SOS telefona 0800 200 151, društvenih mreža (Skype, Zoom, Viber i sl), ali mogućnosti stranaka pravnog savjetništva, posebno u ruralnim sredinama, počiva na izravnom kontaktu i tomu smo pristupali na način da smo preuzimali dokumentaciju u holu zgrade, odlaskom kod njih, na otvorenom i uz obostrano poštivanje mjera.

U vremenu pandemije COVID 19 upravni organi, centri za socijalnu skrb, pravosudne institucije, banke, pošte, ... uveli su praksu da građani čekaju u redovima, uz distancu i uz korištenje zaštitnih maski, bez obzira kakve su vremenske prilike vani. Za dvije i pol godine, koliko već traje pandemija COVID 19, osim mogućnosti npr. da građani koriste, u nekim bankama, podizanje i ulaganje novca na bankomatima, za sve ostalo moraju najaviti telefonom svoj dolazak i dobiti vrijeme kada mogu, uz ograničene kontakte i u ograničenom vremenu, kontaktirati s nadležnim institucijama.

Da bi ishodili neko svoje pravo građani i nadalje, bez obzira na činjenicu da se putem OIB-a, koji je svima lako dostupan, mogu vidjeti podaci o osobi u sustavu, moraju prikupiti veliki broj dokumenata u papirnatom obliku. I nadalje nadležne ustanove ne koriste mogućnost povlačenja podataka iz sustava.

Kao organizacija civilnoga društva koja primarno djeluje na području demokratizacije društva, promicanju i zaštiti ljudskih prava i ravnopravnosti spolova, koja je teško podnijela panemijsku 2020. Godinu. Nešto bolja situacija bila je 2021. Godine, kada provodimo niz socijalnih programa, koji su od koristi direktnim korisnicima.

I nadalje se suočavamo s utjecajem Katoličke crkve, dijela klerikalne vlasti i bliskog im novo rastućeg „civilnog društva“. Djelovanje spomenutih napad je na najviše ustavne vrednote, a posebno stečena prava žena da slobodno odlučuju o svom životu i tijelu. Najviše ustavne vrednote zajedno s načelom supsidijarnosti prepuštene su instrumentalizaciji i reinterpretaciji čije je uporište vjerski fundamentalizam. Otvoreni govor mržnje, relativizacija i promocija nasilja nad ženama predstavljeni su kao „drugačiji pogled na ljudska prava“ zaštićen „slobodom govora“ kojeg prati izostanak sankcije nadležnih institucija. To se može jasno detektirati u radu nadležnih socijalnih službi, podnošenjem kaznenih prijava protiv žena, posebno ako se žene usude prijaviti centre nekoj od institucija nadzora⁶.

---

⁵ Zakon o sustavu civilne zaštite, »Narodne novine«, br. 82/15, 118/18 31/20 i 20/2021 -na snazi od 06.03.2021.

⁶ Npr. Pravobraniteljici za ravnopravnog spolova

Položaj i rad Ženske udruge “Izvor” Tenja

Mjesni odbor Tenja našoj udruzi od 2001. do danas osigurava korištenje prostora za rad bez naknade u sklopu raspoloživih kapaciteta u vlasništvu Grada Osijeka na području Tenje. Prostor zgrade u Tenji, Vlatka Mačeka 20, koristimo s Udrugom dragovoljaca Domovinskog rata, Podružnica Tenja i Dobrovoljnim vatrogasnim društvom Tenja – Osijek.

Ženska udruga „IZVOR“ Tenja od svoga osnivanja djeluje na području promocije i zaštite ljudskih prava i ravnopravnosti spolova u okviru *besplatnog pravnog savjetovišta, grupe za psihološku podršku i SOS telefona za žrtve nasilja, diskriminacije i mobbinga (0800 200 151)* čime su usluge pravne i psihosocijalne pomoći dostupnim većem broju ljudi s cijelog područja Republike Hrvatske. Od 2009. Udruga je registrirana pri Ministarstvu pravosuđa i ovlaštena za pružanje besplatne pravne pomoći građanima koja im je bila dostupna kroz pravna savjetovišta u Tenji i Osijeku, a od 2014./2015. putem mobilnog tima i u prigradskim mjestima Klisi i Sarvašu.

Tijekom 2021. godine zabilježili smo ukupno 215 predmeta, od čega 144 predmeta na SOS telefonu i 71 u pravnom savjetovištu. Od ukupno zaprimljenih poziva SOS telefona bilo je 139 (97%) poziva žena i 5 (3%) poziva muškaraca. U pravnom savjetovištu smo zaprimili 61 (86%) ženu i 10 (14%) muškaraca.

Pretežit broj korisnica/ka je unutar radno-aktivne dobne skupine, od 35 do 59 godina (55%), njih 14% su mlađi od 34 godine (uključujući maloljetnike), njih 9% osobe starije od 60 godina, dok se njih 22% pozvalo na anonimnost (primarno putem SOS telefona).

Korisnice/i koji su se obraćali Udruzi putem pravnog savjetovišta u najvećoj mjeri su s područja Osječko-baranjske, dok su pozivi putem SOS telefona zaprimani s područja 7 županija (Osječko-baranjske, Splitsko dalmatinske, Virovitičko-podravске, Grada Zagreba, Brodsko-posavske, Dubrovačko-neretvanske i Istarske) te je zabilježen jedan poziv iz inozemstva (Njemačka).

Tijekom izvještajnog razdoblja unutar slučajeva zabilježenih u okviru besplatnog pravnog savjetovišta, u odnosu na područje povrede prava bilježimo:

- područje nasilja nad ženama i djecom isprepletano s povredama prava iz domene **obiteljsko-pravne zaštite i zaštite od nasilja u obitelji te slučajevi diskriminacije - 70%**;
- područje socijalnih prava (uključujući mio, zdravstvo) - 9%;
- obvezno, stvarno, ovršno pravo - 6%;
- radno pravo - 1%;
- statusna prava - 6%,
- upravno pravo, komunalne usluge - 3%
- nasljedno pravo – 1%; te 4% ostalo.

Putem SOS telefona, pomoć i podrška zatraženi su:

- u 76% slučajeva od strane žena i njihove (većinom) maloljetne djece koji su preživjeli nasilje/diskriminaciju;
- u 8% slučajeva radi ostvarivanja osnovnih prava iz sustava socijalne skrbi, mirovinskih prava, zdravstva i dr.

- u 6% slučajeva radi pružanja zaštite iz domene obveznog, stvarnog i ovršnog prava;
- 2% se odnosilo na upute o ostvarivanju prava na besplatnu sekundarnu pravnu pomoć;
- 1% na zaštitu iz domene nasljednog prava;
- 2% obiteljsko-pravna zaštita;
- 2% na zaštitu unutar radno-pravnih odnosa; te 3% ostalo (upravno pravo, komunalne usluge i dr.)

Poduzete pravne radnje, koje je za korisnike primarne besplatne pravne pomoći odradila pravna savjetnica u izvještajnom razdoblju:

- **22** opće pravne informacije
- **173** pravna savjeta
- **20** podnesaka

Tijekom rada s našim korisnicama i korisnicima u više navrata pomogli smo napisati zahtjeve za jednokratne novčane pomoći Centru za socijalnu skrb Osijek; umanjenje mjesečne pristojbe za TV pretplatu, žalbe na rješenja različitih institucija, kao i pismena naših korisnica i korisnika upućenih HZMO, HZZO,...

Udruga prati slučajeve gdje su protiv počinitelja obiteljskog nasilja podnesene kaznene prijave. Ovdje smo zabilježili problem, za koji mislimo da se mora sustavno riješiti, a odnosi se na neizvješćavanje podnositelja kaznene prijave o poduzetim radnjama policije. Posebno je važno da žrtve kaznenih i prekršajnih djela, u ovom slučaju žene i, najčešće ml. djeca, znaju, nakon što su oni sami, ili Udruga, podnijeli kaznenu prijavu protiv počinitelja prekršajnih / kaznenih djela, što je poduzeto. Na žalost, takva obavijest izostaje i žrtva se i nadalje viktimizira.

U radu sa ženama, koje su više godina, opetovano, višekratno bile izložene obiteljskom nasilju, nerijetko se može čuti iskazivanje straha za sigurnost sebe i djece. Kod žena starije životne dobi, koje nisu bile u radnom odnosu i ne ostvaruju pravo na mirovine, osim straha od izvjesnog napada na život i tijelo, iskazuju i strah od stambene i financijske neizvjesnosti nakon razvoda.

Zabilježili smo pritužbe žrtava obiteljskog nasilja na ponovnu izloženost viktimizaciji nakon što se počinitelj nasilja vrati s izdržavanja kazne zatvora. Nemali broj žena iskazuje da su ponovo izložene prijetnjama, psihičkom i fizičkom zlostavljanju. Neke su pokušale prijaviti nasilje, no, u nekim slučajevima izostala je reakcija policije i nadležnih centara za socijalnu skrb. Nakon toga pomogli smo ženama napisati predstavke na nadležno Ministarstvo, kao i uredima Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i Pravobraniteljice za djecu.

Od ukupnog broja evidentiranih poziva putem SOS-a 50% se odnosi na prijavu partnerskog nasilja i zatraženu pravnu pomoć za zaštitu od nasilja u obitelji i pravnu pomoć iz domene obiteljsko pravne zaštite U pojedinačnom slučaju žrtva nasilja je istovremeno izložena raznim oblicima nasilja (psihičkom, fizičkom nasilju, seksualnom i/ili ekonomskom).

I nadalje evidentiramo porast siromaštva i sve veći broj onih kojima je potrebna pomoć države u zadovoljenju osnovnih životnih potreba. Sve više je naših korisnika kojima pomažemo napisati zamolbe za jednokratnu novčanu pomoć za kupnju lijekova ili osnovnih životnih namirnica. Zahtjevi se upućuju ili nadležnim centrima za socijalnu skrb ili upravnim odjelima za zdravstvo i socijalnu skrb županija u kojima korisnici prebivaju.

Ostvarivanje socijalnih prava je otežano ili gotovo onemogućeno. Naime, da bi ostvarili bilo koje pravo iz sustava socijalne skrbi građani/ke su izloženi opsežnoj dokumentaciji, znatnom otežanoj komunikaciji zbog mjera za sprječavanje proširenja pandemije COVID 19, dugotrajnoj proceduri pri svakom zahtjevu.

Od 2020. godine u Republici Hrvatskoj je u primjeni Zakon o nacionalnoj naknadi za starije osobe⁷. Zakon je trebao pomoći jednoj od najranjivijih skupina hrvatskog društva, hrvatskim državljanima koji su navršili 65 godina starosti da ostvare kakvu takvu financijsku neovisnost. Osnovni uvjet osim navršenih 65 godina starosti je i prebivalište na području Republike Hrvatske u neprekidnom trajanju od 20 godina neposredno prije podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava.

No, za većinu korisnika koji su zabilježeni u našem pravnom savjetovalištu, nisko postavljen imovinski cenzus pokazao se kao veliki problem. Naime, odredbom čl.5.st.1. citiranog Zakona propisani su specifični uvjeti za ostvarivanje prava na nacionalnu mirovinu. Između ostalog, odredbom čl.5st.1.t.2. propisano je da korisniku i/ili članovima kućanstva prihod ostvaren u prethodnoj kalendarskoj godini po članu kućanstva mjesečno ne prelazi utvrđeni iznos nacionalne naknade za starije osobe iz članka 9. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona. Iznos nacionalne naknade propisan je u visini od 800,00 kn.

Vjerujemo da je nakana zakonodavca bila pomoći u rješavanju teškog problema naših starijih građanski i građana, kako bi se koliko koliko popravila njihovo neovisno jesu li prethodno bili korisnici i postoji li baza podataka o njihovom stanju koju nadležno tijelo može provjeriti.

No, citiranim Zakonom nije, zasigurno, postignuta ta nakana, s obzirom da iznos od 800,00 kn, kao imovinski cenzus za ostvarivanje prava na nacionalnu naknadu, nije dostatan niti za zadovoljenje osnovnih životnih potreba duže od pola mjeseca.

Osim u slučaju ostvarivanja prava na nacionalnu naknadu, visina dohotka i imovni cenzus, jedan je od kriterija za ostvarivanje i ostalih prava. Iz rada s našim korisnicama / cima, zaključili smo da to predstavlja problem za mnoge, što narušava integritet i dostojanstvo pojedinca i onemogućava ga da kao pojedinac ostvari zajamčena (egzistencijalna) prava. Posebno se to odnosi na ostvarivanje prava djece, starijih i nemoćnih osoba, u hitnim mjerama pomoći osobama bez vlastitih sredstava za život, npr. ženama žrtvama nasilja i nasilja u obitelji kada s mld. djecom napuštaju svoj dom i nemaju nikakvih sredstava za život, radnicima kada ostanu bez posla i/ili ne primaju plaću.

Na žalost, živimo u vremenu sve većeg siromaštva dijela stanovništva. Posebno su tu ugroženi umirovljenici s mirovinama do 2.500,00 kn mjesečno i znatno nižim mirovinama od toga iznosa. Potom u kategoriju posebno ugroženih spadaju beskućnici, osobe srednje životne dobi koje su dugotrajno nezaposlene; oboljele osobe koje uslijed bolesti ne mogu raditi, a nisu ostvarili pravo na invalidske mirovine; žene žrtve obiteljskog nasilja; djeca bez roditeljske skrbi,...

Za 2020. godinu stopa rizika od siromaštva u Republici Hrvatskoj iznosila je 18,3%, osobe u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti 23,2 %⁸. Od ukupnog broja stanovnika Republike Hrvatske u dobnoj skupini od 65 i više godina, njih 31% je u riziku od siromaštva. Sljedeća dobna skupina od 55 do 64 godine starosti, njih 20,9% je u riziku od siromaštva.

---

⁷ Narodne novine br. 62/2020

⁸ Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, podaci za 2020. godinu

NASILJE NAD ŽENAMA I U OBITELJI

Nasilje nad žena, posebno u aktualnom trenutku života u Republici Hrvatskoj, važno je pitanje zaštite temeljnih ljudskih prava. Problem je preponat kako u međunarodnoj zajednici, tako i u Republici Hrvatskoj. Cijeli niz udruga civilnog društva pruža specijalizirane usluge ženama koje su žrtve obiteljskog nasilja. Zahvaljujući radu takvih udruga problem nasilja protiv žena postao je prepoznat kao gorući problem u našem društvu. Posebno vrijeme pandemije COVID 19 je bilo, i, na žalost, još uvijek jeste, teško razdoblje za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja.

Od međunarodnih pravnih instrumenata kojima je propisana zaštita žena od nasilja je Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda Vijeća Europe, Konvenciju Ujedinjenih naroda o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW), Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom, Opću preporuku br. 19. iz 1992. godine Odbora Ujedinjenih naroda za uklanjanje diskriminacije žena, Deklaraciju Ujedinjenih naroda o uklanjanju nasilja nad ženama iz 1993. godine, Preporuku Rec (2002)5 Odbora ministara Europe, Pekinšku platformu iz 1995. godine te Rezoluciju o ljudskim pravima 2005/41, prihvaćenu na 57. zasjedanju Vijeća za ljudska prava 19. travnja 2005. godine.

Važan mehanizam zaštite žena od nasilja svakako je Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, koju je donio Odbor ministara Vijeća Europe 7. travnja 2011. godine, a koja je za potpisivanje otvorena 11. svibnja 2011. godine u povodu 121. sjednice Odbora ministara održane u Istanbulu.

Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku donijelo je Nacionalnu strategiju zaštite od nasilja u obitelji za period od 2017. do 2022. godine, u kome su naznačene aktivnosti, plan provođenja aktivnosti, propisani su nositelji pojedinih aktivnosti, te rokovi za provedbu planiranih aktivnosti, a sve kako bi zaštita od nasilja bila učinkovitija.

“Hrvatska ima odličan zakonodavni okvir i savršene protokole, ali se to ne provodi”.⁹ Svi koji proučavaju nasilje nad ženama i rade sa žrtvama tvrde kako je hrvatski problem duboko ukorijenjena mizoginija koja se usaduje još od djetinjstva. Djevojčicama se govori da moraju trpjeti, dječacima da ženi treba čvrsta ruka. Kad odrastu, muškarci nasilnici vjeruju da je žena zaslužila batine i da su joj time pokazali gdje joj je mjesto – u njihovom vlasništvu pa mogu s njom raditi što hoće.

Europski institut za ravnopravnost spolova (**EIGE**) definira femicid kao “ubijanje žena i djevojčica zbog njihova spola, koje izvršavaju ili toleriraju i privatni i javni počinitelji. Koncept obuhvaća ubojstva žena kao rezultat nasilja intimnih partnera, mučenje i mizogino pogublivanje žena, ubijanje žena i djevojčica u ime takozvane časti i druga ubojstva vezana uz štetne prakse, ciljano ubijanje žena i djevojčica u kontekstu oružanog sukoba te slučajeve femicida povezane s kriminalnim skupinama, organiziranim kriminalom, dilerima droge i krijumčarenjem žena i djevojčica”¹⁰.

---

⁹ **Dunja Bonacci Skenderović**, neovisna stručnjakinja za suzbijanje nasilja protiv žena i kandidatkinja Republike Hrvatske za članicu Skupine Vijeća Europe stručnih osoba za djelovanje protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (**GREVIO**), a za taj ju je posao kandidirala Vlada RH

¹⁰ EPIDEMIJA FEMICIDA: U prva četiri mjeseca ubijeno je šest žena. Ritam zločina ubrza, portal RECI.HR

Odgovornost hrvatske države u slučajevima femicida svodi se na izjave Predsjednika Vlade Republike Hrvatske kako “primitivce, divljake i kretene ne može spriječiti da rade kaznena djela, ali može pooštriti zakone da kazne budu rigorozne”. No, u praksi izriču se kazne od tri, pet godina. To zasigurno nisu kazne koje bi spričile obiteljske nasilnike u činjenju kaznenog djela.

Prema podacima MUP RH, u 2021. godini evidentirano je 14 ubijenih žena. Od ukupnog broja ubijenih žena, njih 11 je ubijeno od bliskih osoba, a od toga su 4 žene su ubili sadašnji ili bivši intimni partnero. To su pokazatelji najdrastičnijih iskohoda nasilja nad ženama. Na sreću, broj ubijenih žena u 2021. Godini manji je od broja ubijen 2020. Godine. No, to još uvijek ne znači da je situacija s nasilje nad ženama pod kontrolom. Da je to tako pokazuje statistika ubijenih žena u prva tri mjeseca 2022. Godine (6 ubijenih žena), što ukazuje na uzlazni trend femicide.

Nasilje u obitelji, temeljem čl.10. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, može se počiniti:

- primjenom fizičke sile zbog koje nije nastupila tjelesna ozljeda
- tjelesnim kažnjavanje ili drugim ponižavajućim postupanjem prema djeci
- psihičkim nasiljem koje je kod žrtve uzrokovalo povredu dostojanstv aili uznemirenost
- spolnim uznemiravnajem
- ekonomskim nasiljem
- zanemarivnajem potreba osoba s invaliditetom ili osoba starije životne dobi
-

Osobe koje se štite, temeljem Zakona:

- bračni drug
- izvanbračni durg
- životni partner
- neformalni životni partner
- zajednička djeca
- djeda svakog od njih
- srodnici po krvi u ravnoj liniji
- srodnici u pobočnoj liniji do III stupnja srodstva
- srodnici po tazbini do II stupnja svojstva
- postovojitelj I posvojenik

Osobe s invaliditetom⁷ i osobe starije životne dobi (od 65 i više godina), skupine su stanovništva koje mogu biti izložene navedenim oblicima nasilja.

Od 1. svibnja 2020. godine, temeljem Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, odluka o tome hoće li se pokrenuti prekršajni ili kazneni postupak, ovisi je li prilikom fizičke sile nastupila tjelesna ozljeda žrtve. Fizičko nasilje uglavnom se čini u kombinaciji s psihičkim nasiljem. U velikom broju slučajeva, ako u obitelji ima djece, čine se pred djecom.

Žene, posebno ako se radi o starijim ženama, koje nikada nisu bile zaposlene, često su izložene ekoomskom nasilju, jer često ekonomski ovise o nasilniku. Uz ekonomsko nasilje žene su često izložene psihičkom I fizičkom nasilju.

Zaštite mjere koje se mogu izreći za prekršaj nasilja u obitelji, prema ZZNO-u jesu:

- obvezni psihosocijalni tretman
- zabrana približavanja, uznemiravanja ili uhođenja žrtve nasilja u obitelji
- udaljenje iz zajedničkog kućanstva počinitelja nasilja u obitelji koji je nasilje počinio prema članu obitelji s kojim živi u stanu, kući ili nekom drugom stambenom prostoru koji čini zajedničko kućanstvo
- obvezno liječenje od ovisnosti (čl. 13. ZZNO-a).

Od 1. siječnja 2020. godine povišeni su posebni minimumi kazne za prekršaje.¹¹

Na žalost, nije rijedak slučaj da se žene žrtve obiteljskog nasilja tek nakon viešegodišnjeg nasilja koje trpe, odlučuju to prijaviti nasilje. I nakon toga strahuju kakve će posljedice imati nakon prijave nasilja. Razlog toga su predrasude, sramota, nerazumijevanje članova obitelji od kojih žena očekuje zaštitu,...

“U posljednjih deset godina prevladavao je trend pada broja prekršajnih prijava za nasilje u obitelji te rast broja kaznenih djela među bliskim osobama i u obitelji. Dosadašnja blaga sudska politika kažnjavanja nasilja u obitelji, prema kojoj su sudovi izricali bezuvjetne kazne zatvora u postotku manjem od 10 %, rezultirala je pooštavanjem zakonske kaznenopravne politike kažnjavanja. Pooštrena politika kažnjavanja nasilja u obitelji u okolnostima socijalne izolacije i ograničavanja kretanja moguće neće polučiti očekivani učinak. Stoga je potrebno poduzimati i druge mjere važne za sprječavanje i borbu protiv svih oblika nasilja, putem učinkovite suradnje nadležnih tijela, institucija i organizacija, obrazovati o nenasilju

Iz podataka MUP RH vidimo da je u prvih deset mjeseci 2021. godine evidentirano je 1418 kaznenih djela nasilja u obitelji počinjenih prema 1224 žrtve ženskog spola i 194 žrtava muškog spola. U istom razdoblju evidentirano je 7796 žrtava prekršaja nasilja u obitelji na štetu 4987 žrtava žena i 2809 žrtava muškaraca.¹²

Iz podataka MUP RH, Sektora kriminalističke policije¹³, brojčani pokazatelji oštećenih žena do 31. listopada 2021. godine, (čl.10. Zakona o zaštiti od nsilja u obitelji) prema dobi žene, su sljedeći:

- broj oštećenih žena do 18 godina života – 15
- broj oštećenih žena od 18 do 30 godina 37
- broj oštećenih žena od 31 do 50 godina 84

---

¹¹ Čl.22. ZZNO-a propisano je da se počinjenje nasilja u obitelji iz čl.10. Zakona sada kažnjava s najmanje 2.000,00 kn ili kaznom zatvora do 90 dana, a ponavljanje nasilja novčanom kaznom u iznosu od najmanje 6.000,00 kn ili kaznom zatvora od najmanje 30 dana.

Nasilje u obitelji počinjeno u nazočnosti djeteta ili osobe s invaliditetom ili starije životne dobi kažnjava se novčanom kaznom u iznosu od najmanje 7.000,00 kn ili kaznom zatvora u trajanju 45 dana, a ponavljanje takvog nasilja novčanom kaznom u iznosu od 8.000,00 kn ili kaznom zatvora u trajanju od najmanje 60 dana. Nasilje iz članka 10. ZZNO-a počinjeno na štetu djeteta ili osobe s invaliditetom ili osobe starije životne dobi, kažnjava se novčanom kaznom u iznosu od najmanje 12.000,00 kn ili kaznom zatvora u trajanju od najmanje 70 dana, a ponavljanje takve vrste nasilja kažnjava se novčanom kaznom u iznosu od najmanje 17.000,00 kn ili kaznom zatvora u trajanju od najmanje 80 dana.

¹² Podaci Ravnateljstva policije, klasa: 208-06/21-01/465, ur.broj. 511-01-45-21-2, od 29. studenoga 2021. godine

¹³ Podaci MUP RH, Sektor kriminalističke policije od 24. Studenoga 2021. Godine

- broj štećenih žena od 51 do 65 godina 61
- broj otećenih žena preko 65 godina 24

Do 23. studenoga 2021. godine Općinski sud Osijek¹⁴ zaprimio je 273 prekršajna predmeta koja se vode u postupcima po odredbama Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji.

U odnosu na stambeno zbrinjavanje žrtava nasilja u obitelji u 2021. godini, Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje dao je podatke da je Ured zaprimio 21 rješenje, od čega je 16 rješenja realizirano i osigurane su stambene jedinice sukladno utvrđenom pravu na stambeno zbrinjavanje žrtava nasilja u obitelji. Također, Ured je za 4 rješenja o ostvarivanju prava na stambeno zbrinjavanje u postupku osiguranja stambenih jedinica. Jedno rješenje je ukinuto od nadležnog tijela u županiji, jer je korisnica odustala od utvrđenog prava i vratila se u obitelj.

Pregled po županijama rješenje o stambenom zbrinjavanju žrtava obiteljskog nasilja:

- Vukovarsko – srijemska županija 9
- Osječko – branjska županija 2
- Virovitičko – podravska županija 1
- Ličko- senjska županija 1
- Brodsko – posavska županija 1
- Dubrovačko- neretvanska županija 1
- Primorsko – goranska županija 1

Siromaštvo i socijalna nejednakost:

Sve veći broj građana/ki živi sve teže, ispod razine dostojne za čovjeka i nisu u mogućnosti sami bez pomoći države umanjiti daljnje rizike od siromaštva i isključenosti. Ovaj problem postao je tim veći što vrijeme pandemije traje već više od dvije godine, rastuća inflacija najviše pogađa one koji su u socijalnoj, ekonomskoj, životnoj potrebi.

Osim toga, svjesni smo, a to potvrđuje i nedavno završeni Popis stanovništva 2021. godine, da u Republici Hrvatskoj živi velik broj građana iznad 55 godina starosti. To automatski znači da je stanovništvo izloženije oboljenjima, ovisi o pomoći drugih, o radu socijalnih službi.

Korisnici naših usluga u pravilu su obespravljeni, siromašni i socijalno isključeni. Stariji i nemoćni ljudi, obitelji s više uzdržavanih članova, dugotrajno nezaposleni iznad 50 godina života ne samo da oskudijevaju u osnovnim materijalnim dobrima već su suočeni s potpunim gubitkom prilike izlaska iz svijeta siromaštva uključujući postojeću razinu socijalnih transfera. Visina osnovice za socijalne naknade utvrđuje se bez utemeljenih i realnih pokazatelja i iznosi 800,00 kuna dok je uspostavljena linija siromaštva takva da nije stvarno dostatna ni za zadovoljavanje nužnih životnih troškova.

U ostvarivanju bilo kojeg prava iz sustava socijalne skrbi građani su izloženi opsežnoj dokumentaciji, znatnom materijalnom trošku te dugotrajnoj proceduri pri svakom zahtjevu. Primjena visine dohotka i

---

¹⁴ Podci Općinskog suda Osijek broj: Su-933/2021-2 od 26. Studenoga 2021. Godine

imovnog cenzusa članova obitelji kao kriterija za utvrđivanje osnovice za ostvarivanje osobnih prava grubo narušava integritet i dostojanstvo pojedinca i onemogućava ga da kao pojedinac ostvari zajamčena (egzistencijalna) prava.

Posebno se to odnosi na ostvarivanje prava djece, starijih i nemoćnih osoba, u hitnim mjerama pomoći osobama bez vlastitih sredstava za život, npr. ženama izloženim nasilju u obitelji kada s mld. djecom napuštaju svoj dom i nemaju nikakvih sredstava za život, radnicima kada ostanu bez posla i/ili ne primaju plaću. Ostvarivanjem prava na privremeno uzdržavanje djeteta (u visini od 50% utvrđenog minimalnog iznosa), koja je po svim osnovama ograničavajuća i složena, korisnica/-k prava ne može istovremeno koristiti i stalnu novčanu pomoć.

Ustupanjem sve većeg područja i opsega pružanja javnih usluga privatnom sektoru bez učinkovitih zaštitnih mehanizama svjedočimo ukorjenjivanju ekonomske nejednakost u našem društvu do te mjere da provođenje javnih politika i djelovanje institucionalnih mehanizama nije moguće bez strateškog zaokreta prema zaštiti javnog interesa i regulaciji stvaranju sveukupnih društvenih okolnosti koje članovima zajednice jamče sigurnost u području rada, stanovanja, obrazovanja, zdravlja i socijalne skrbi. U razdoblju tranzicije i financijske krize rastuća egzistencijalna pitanja građana/ki nisu se rješavala i pravna nesigurnost samo je rasla.

Reforma ovršnog prava i prenošenje ovrhe na temelju vjerodostojne isprave u nadležnost javnih bilježnika uz novine koje se prodajom duga u praksi proširuju na poslodavce kao jamce ukazuje na stanje sistemskih ograničenja i propusta da se rješavaju nagomilana egzistencijalna pitanja društva i zaštite građani (ovršenici) od perpetuiranog duga i ovršnih postupaka na temelju vjerodostojne isprave javnih bilježnika koje pokreću agencije osnovane od financijskih institucija.

Na žalost, sve veći broj građana ostaje blokiran, agencije im šalju obavijesti o ogromnim dugovanjima, gubitak posla tijekom pandemije, mnoge je doveo u dužničko ropstvo iz koga ne znaju kako izaći. Mnogi građani niti nemaju saznanja o svojim pravima, kako se zaštititi od postupaka agencija, za koje se žale da su napadačke, prijeteće.

DISKRIMINACIJA

ako rad našeg pravnog savjetovališta identificira slučajeve diskriminacije važno je naglasiti da od stupanja na snagu Zakona o suzbijanju diskriminacije i naknadnog reguliranja općeg pravnog okvira za pokretanje zaštite kolektivnih interesa uvedenog 2011. (Novelom ZID ZPP) naša udruga nije samostalno podnijela niti jednu udružnu tužbu.

Opći procesni okvir (uveden 2011.godine) propisuje i naknadu troška postupka u slučaju gubitka spora što nam predstavlja objektivnu prepreku za samostalno podnošenje udruženih tužbi obzirom da ta vrsta troška nije prihvatljiv trošak od strane ugovornih tijela.

U kontekstu suzbijanja diskriminacije tijekom izvještajnog razdoblja nastavljen je rad na već započetim kao i novim postupcima stambenog zbrinjavanja žena žrtvi nasilja (uključujući i nasilje u

obitelji) te praćenje provedbe Mjere stambenog zbrinjavanja žena žrtvi nasilja i nasilja u obitelji sukladno Nacionalnoj strategiji zaštite od nasilja u obitelji 2017 – 2022.

U praksi su uočeni brojni problemi. Građanke i građani koji se obraćaju našoj Udruzi iznimno rijetko koriste pravna sredstva koja im stoje na raspolaganju za utuživanje diskriminacije. I nadalje praksa ukazuje na to da se obraćaju kako bi se pritužili na vlastiti problem i propitali koja su njihova prava te koja im pravna sredstva stoje na raspolaganju, ali se rijetko odluče koristiti ta pravna sredstva iz više razloga.

I nadalje je prisutna visoka razina straha od pokretanja postupka i posljedica koje bi sudski postupak prema njihovoj samoprocjeni mogao imati (izlaganje materijalnim rizicima, narušavanje međuljudskih odnosa, strah od struktura vlasti i sl). Među ključnim razlozima odustajanja od sudskog postupka i nadalje je izražena visoka razina nepovjerenja u pravosuđe.

BESPLATNA PRAVNA POMOĆ

Unazad nekoliko godina Ministarstvo pravosuđa i uprave Republike Hrvatske znatno je ograničilo sredstva koja su namijenjena udrugama i institucijama ovlaštenim za davanje primarne besplatne pravne pomoći.

Ovlaštene udruge za pružanje primarne pravne pomoći nemaju nužnu sigurnost da će dobiti sredstva s kojima mogu raditi barem tri godine. Svakogodišnji natječaji Ministarstva pravosuđa i uprave Republike Hrvatske, kojim pozivaju udruge i pravne klinike na apliciranje s projektnim prijedlozima, dodatno frustrira i pojačava nesigurnost, jer se ne zna hoće li udruge dobiti nove ugovore o dodjeli sredstava ili ne.

Iskustva građanki/a prilikom ostvarivanja sekundarne besplatne pravne pomoći su različita. Neki od naših korisnica / ka tužili su se da su dobili uputu da sami pronađu odvjetnika koji bi ih zastupao, napisao im tužbu. To iziskuje vrijeme obilaska odvjetničkih ureda, razgovore kojima dio naših korisnica / ka nije vičan. Ovo posebno teško pogađa starije osobe, oboljele osobe, osobe koje žive u mjestima, koje sve više upadaju u prometnu izoliranost.

Javno zagovaranje, djelovanje i obilježavanje:

Dana 25. rujna 2021. godine članice Ženske mreže Hrvatske, uključujući i Žensku udruhu „Izvor“ Tenja, pridružile su se globalnoj akciji podrške i solidarnosti sa ženama iz Afganistana, kampanja „Milijarda ustaje protiv nasilja nad ženama i djevojčicama i Women's Global Solidarity Network). Provedena je u 9 gradova u Republici Hrvatskoj: Lipiku, Korenici, Križevcima, Osijeku, Poreču, Rijeci, Virovitici, Vukovaru i Zagrebu.

U Osijeku, na Trgu slobode, organizirano je javno istupanje s porukom „Solidarne sa ženama iz Afganistana“. U akciji su sudjelovale 3 članice radnog tima Ženske udruge „Izvor“ Tenja i 9 volontera / ki, od kojih su većina dugotrajni volonteri / ke Udruge. Uz dugotrajne volontere Udruge, u akciju se uključilo i troje predstavnika ostalih organizacija civilnog društva (Mirovne grupe „Oaza“ iz Belog Manastira, Dkolektiva i Centra za mir, nenasilje i ljudska prava iz Osijeka), te jedna mlada žena trenutno na razmjeni iz Barcelone (PRONI Osijek). U organizaciju i pripremu akcije, kao i transparenata, uključila se i jedna studentica Odsjeka za kulturu, medije i menadžement u Osijeku. O održavanju ove akcije obavijestili smo regionalne medije (HRT Radio Osijek, Osijek031, SiB, STV i dr), te korisnici na svojim društvenim mrežama i društvenoj mreži Udruge.

Tenja, travanj 2022. godine